

A szabadalmi Bírói és Ügyvivői Vizsgálóbírók kinevezése.*

Nominations des Membres du Jury d'Examen des Juges et des Conseils en brevets.

Az iparügyi miniszter a 30.800/1947. Ip. M. számú rendelet (Magyar Közlöny 232. szám) 2. §-ának (2) bekezdése alapján a *Kőrös László* szabadalmi bírósági elnök elnöklete alatt működő „Szabadalmi bírói és ügyvivői vizsgálóbizottság” tagjaiul az iparügyi minisztérium központi fogalmazási karának létszámába tartozó, egységes bírói és ügyvédi oklevéllel rendelkező tisztviselők sorából *dr. Karczag György* miniszteri osztálytanácsost, *dr. Világhy Miklós* miniszteri tanácsost; a szabadalmi bíróság ítélőbírái sorából *dr. Hargitay Gyula* szabadalmi bírósági alelnököt, *dr. Bérczi Antal* szabadalmi bírósági tanácselnököt, *dr. Imre László* szabadalmi ítélőbíró, *dr. Zakariás Lajos* szabadalmi ítélőbíró, *dr. Vargha György* szabadalmi ítélőbíró, *dr. Sályi István* szabadalmi ítélőbíró; a szabadalmi ügyvivők és ügyvédek sorából *Aknai Miksa* szabadalmi ügyvivőt, *Kolos Aurél* szabadalmi ügyvivőt, *dr. Preusz Ernő* szabadalmi ügyvivőt, *Tavy Lóránd* szabadalmi ügyvivőt, *dr. Beck Salamon* egyet. ny. rk. tanár, ügyvédet és *dr. Hegedüs Jenő* ügyvédet nevezte ki. (30.800/1. 1947. Ip. M. szám.)

(A kinevezett tagok megbízatása 1952. évi december hó 31-ével jár le. 30.800/1947. Ip. M. sz. rendlet 2. §. (3).)

A Szabadalmi Bíróság hatásköréről.

Dr. Sályi István

*De la compétence de la Cour des Brevets.
Par Dr. E. Sályi.*

A „Magyar Ipar” 7. és 8. számaiban *Karczag György* dr. és *Kolos Aurél* tollából egy-egy rendkívül figyelemreméltó tanulmány jelent meg az ipari tulajdonjogi jogszolgáltatás egyes kérdéseiről, nevezetesen a közelmúltban tett, a Szabadalmi Bíróság képesítésére vonatkozó néhány intézkedésről, továbbá a Szabadalmi Bíróság hatáskörének kiterjesztéséről.

Mindkét tanulmány sok olyan megállapítást tartalmaz, amely valószínűleg valamennyi hozzáértőnek, vagy legalább is ezek túlnyomó többségének egybehangzó véleményét fejezi ki. Így pl. azt hiszem, aligha lehetne komolyan vitába szállni azzal az állítással, hogy a több, mint 50 évvel ezelőtt alkotott szabadalmi törvényünk — legalább is egyes részeiben — ma már elavult. Évtizedekre nyulnak vissza az újalkotását sürgető és kezdeményező törekvések. Több törvénytervezet is készült, de a körülmények kedvezőtlen alakulása folytán egyik sem

*) Megjelent a Magyar Közlöny 1947. évi nov. 9-i 255. számában.

juthatott törvényjavaslat formájában a törvényhozás elé. E tervezeteknek is igen kevesen pontja volt a szabadalmi ügyekben eljárások kijelölése és e bíróságok hatáskörének megállapítása. És az a körülmény, hogy e kérdésekben nem sikerült mindenki számára megnyugtató és az államháztartás túlerő nélkül megvalósítható megoldást találni, nyilvánvalóan hozzájárult ahhoz, hogy a legszebbek is végül az íróasztal fiókjában porosodtak. Ezért talán nem árt, ha a problémát minél előbb oldalról megkíséreljük megvilágítani.

Induljunk ki *Kolos Aurél* tanulmányából, abból az ugyancsak aligha vitatható megállapításból, hogy mindazokban az esetekben, amikor a felek közötti jogvita olyan természetű, hogy az eljárás során két műszaki alkotás összehasonlítása válik szükségessé, a jogvita sem pusztán jogi, sem pusztán műszaki ismeretek alapján nem dönthető el. Minthogy pedig a helyes összehasonlítás úgy műszaki, mint szabadalomjogi szempontok szerint történik, nézetem szerint az sem lehetséges, hogy az egymással szorosán összefonódó jogi és műszaki kérdéseket pusztán jogi, vagy pusztán műszaki ismeretek alapján bontsuk szét tisztán jogi és tisztán műszaki kérdésekre.

A műszaki alkotásoknak most említett összehasonlítása el nem kerülhető a felszólalási eljárásban, a szabadalmak megsemmisítésére irányuló perekben, a megállapítási kérelmek elbírálásánál, sőt kényszerengedély iránti, valamint a megvonási perekben is, amikor a szabadalomtulajdonos azzal védekezik, hogy találmányát gyakorlatba vette. Feltétlenül szükséges az ilyen összehasonlítás a szabadalomról folyó kizárólagos jogok megsértésére alapított polgári vagy büntető perekben is vagy akár az előhasználat kérdésének elbírálásánál. Ezekben felül azonban elképzelhetők még más, pl. használati engedélyekkel kapcsolatos jogviták is, amelyeknél valamely műszaki alkotásnak a szabadalom tárgyával való összehasonlítása szükségessé válhat.

Mindezekben az esetekben, az elmondottak szerint, a felekre nézve legmegnyugtatóbb bíráskodást természetesen az biztosíthatná, ha az eljárásban résztvevő valamennyi bírósági tag rendelkezne mindazokkal a jogi és műszaki ismeretekkel, amelyek a szóbanforgó jogvita eldöntéséhez szükségesek. Olyan bírák kellenének ehhez, akiknek tehát a teljes jogi képesítésük mellett teljes műszaki képesítésük is van.

Ismerve e képesítések elnyerésének különösen is súlyos feltételeit, ilyen kettős képesítés megkövetelése ezidő szerint lehetetlennek látszik. Minden más megoldás azonban szükségképpen csak közelítő megoldás.

A ma érvényben lévő szabadalmi jogrendszerünk többféle ilyen közelítő megoldást is alkalmaz annak biztosítására, hogy a bíráskodás során a szükséges jogi és műszaki ismeretek kellő mértékben álljanak a bíróságok rendelkezésére. Vegyük sorra e megoldásokat.

A Szabadalmi Bíróság tagjai részben jogi, részben műszaki képesítésű *bírák*. A Szabadalmi Bíróság minden fontosabb kérdésben társas bíróságként jár el és a tanácsokban 1 jogi és 2 műszaki, ill. 2 jogi és 3 műszaki képesítésű bíró foglal helyet.

A jogszabályok ezenfelül lehetőséget nyújtanak arra is, hogy a tanács — szükség esetén — a tanácskozásban résztvevő szakértővel egészítse ki magát, aki azonban a határozathozatalban nem vesz részt.

A Kuriának a szabadalmi ügyekben másodfokon eljáró tanácsában három jogi képesítésű kuriai bíró és két ülnök foglal helyet. Az utóbbiak ugyan nem hivatásos bírák, ámde a legkiválóbb szakemberek közül, a Műegyetem tanárai közül kerülnek ki.

A szabadalmakkal kapcsolatos ügyekben eljáró egyéb bíróságoknak nincsenek műszaki képesítésű tagjai. Ezek a bíróságok a törvényben előírt bizonyos esetekben ugyan a Szabadalmi Bíróság véleményére támaszkodhatnak, általában azonban ítéletüket kevésbé megnyugtató szakértői véleményre kénytelenek alapítani.

Ennek a következetlennek látszó szabályozásnak az okait kutatva, mindenekelőtt úgy látszik, hogy a törvényhozó a jogszolgáltatás egységességét szem előtt tartva, csak az elkerülhetetlennek látszó esetekben kívánta egyes jogviták eldöntését különleges szakbíróság hatáskörébe utalni. Ez az elv ma is helyes és nézetem szerint az kell, hogy alapját képezze a jövőbeli esetleges újabb szabályozásnak is.

Aligha lehet azonban vitás, hogy a törvény a rendes bíróságok és a szakbíróságok hatáskörébe utalt kérdések között nem szerencsésen húzta meg a határvonalat. Így állott elő például az a furcsa helyzet, hogy aki valamely ellene indítandó bitorlási keresettől tart, *kétfokú* szakbíróság ítéletével állapíthatja meg, hogy az ő műszaki alkotása valamely általa megjelölendő szabadalomba nem ütközik, míg ezzel szemben, ha ilyen megállapítási kérelmet nem terjesztett elő, az ellene indított bitorlási per során ugyanannak a kérdésnek a megnyugtató eldöntése érdekében legfeljebb azt érheti el, hogy a büntető bíróság az *elsőfokú* szakbíróság, a Szabadalmi Bíróság véleményét a leírás értelmezése tekintetében kikéri.

Látszik ebből az is, hogy a törvény a rendes bíróságokat, kellő támogatás híján, eleve megoldhatatlan feladat elé állította akkor, amikor olyan kérdések eldöntését is az ő hatáskörükbe utalta, amely kérdések elbírálásához — csak kevésbé különböző körülmények között — kétfokú szakbíróságot tartott szükségesnek.

A szakbíróságok, nevezetesen a Szabadalmi Bíróság és a szabadalmi ügyekben eljáró kuriai tanács összetételében mutatkozó különbség elsősorban pénzügyi okokra vezethető vissza.

Aligha lehet kétséges, hogy az ideális megoldást a kizárólag *hivatásos bírák* által álló Szabadalmi Bíróság összetétele közelíti meg jobban. Ezzel egyenértékű megoldás az

volna, ha a Kuria szabadalmi ügyekben eljáró tanácsában a jogi képesítésű kuriai bírák mellett műszaki képesítésű kuriai bírák foglalnának helyet. Emellett az utóbbiaktól azt is meg kellene követelni, hogy műszaki felkészültségük époly kiváló legyen, mint az ország legkiválóbb jogászaiból kiválogatott kuriai bírák jogi felkészültsége. Ilven megoldás azonban a Kuriához kerülő szabadalmi ügyek aránylag kis száma folytán természetesen pénzügyileg megvalósíthatatlan volt és belátható ideig bizonyára az is marad. Ezért választotta a törvény ezt a megoldást, hogy a szabadalmi ügyekben eljáró kuriai tanácsot a Műegyetem tanárai közül kinevezett ülnökökkel egészítette ki.

Ezen a ponton azonban a törvény ismét ellentmondásba került önmagával. Helyesen felismerte, hogy a mérnöki oklevél egymagában nem lehet elegendő biztosítéka a jó bíraskodásnak és ezért az *elsőfokú* szakbíróság, a Szabadalmi Bíróság műszaki képesítésű bírának kinevezését külön szakvizsga letételéhez kötötte. De mellőzte ezt az elvet a *felsőfokú* szakbírósággal szemben, holott a dolog természete azt kívánná, hogy az ügyekben végérvényesen határozó felsőfokú bíróság minden tekintetben magasabb színvonalú legyen, mint az alsófokú bíróság.

Ez az ellentmondás különösen most vált élessé, amikor az iparügyi miniszter az 1920:XXXV. tc. 4 §-ának a szabadalmi bírák képesítésére vonatkozó 3. bekezdését a közelmúltban életbe léptette. Természetesen gondolni sem lehet arra, hogy a szabadalmi ügyekben eljáró kuriai tanács ülnökeit, akik önzetlenül nagy áldozatkészséggel és mondhatnánk „mobile officium”-ként vállalták ezt a terhet magukra, jogszabály hasonlóképen szakvizsga letételére kötelezhesse.

E rövid áttekintés után vizsgáljuk meg, milyen lehetőségek kínálkoznak a felismert hibák kiküszöbölésére.

Először is meg kell gondolni, hogy a szabadalmi hatóságok hatáskörébe utalt ügyekben a bíraskodás kétfokú. Ebben a tekintetben ezideig nem merült fel aggály, a tapasztalat szerint a két műszaki alkotás összehasonlítása útján elbírálandó szakkérdés megnyugtató eldöntéséhez kétfokú bíraskodás teljesen elegendőnek bizonyult. Ezzel szemben a polgári bíróságok hatáskörébe utalt ügyekben a bíraskodás általában háromfokú.

Ha tehát egy újabb jogszabály pl. a szabadalomsértéssel kapcsolatos ügyeket a polgári bíróságok hatásköre alól kivéve, egyszerűen a szabadalmi hatóságok elé utalná, akkor a jogkereső közönség elesnék attól a lehetőségtől, hogy az ügye harmadfokon is elbíráltassék, ami annál inkább hátrányos lehet, mert a jogvita magánjogi vagy büntetőjogi vonatkozásainak elbírálásához szükséges felkészültségben a szakbíróság — összetételénél fogva — megközelítheti ugyan, de alig érheti el a megfelelő polgári bíróságok színvonalát.

Elképzelhető volna olyan megoldás is, amely szerint pusztán a szakkérdésben először a kétfokú szakbíróság határozná végérvényesen és csak ezután nyilna meg az út pl. magánjogi igények szokott módon való érvényesítésére a polgári bíróságok előtt. Ilyen módon megnyugtató ítélezésre lehetne ugyan számítani, de ez a lényegében ötfokú bírászkodás a feleket méltánytalan költséggel terhelné és végül is, hosszadalmassága folytán akadályozná a jogos igények érvényesülését.

Nézetem szerint mindazokban az ügyekben, ahol nem pusztán szakkérdést kell elbírálni, az egymásnak részben ellentmondó sokféle követelményt messzemenően kielégíthetné az olyan, a legutóbbi törvénytervezetben is javasolt háromfokú bírászkodás, amelynél az első- és másodfokon szakbíróság ítélezik, és pedig másodfokon a szakkérdésben végérvényesen. Egyéb kérdésekben azonban további jogorvoslatnak volna helye a harmadfokú, polgári bírósághoz.

Ez utóbbi természetesen csak a Kuria lehetne. Önként adódik az is hogy az elsőfokú szakbíróság a Szabadalmi Bíróság legyen.

Minthogy a Szabadalmi Bíróság két osztályban működik, eljárhatna nemcsak elsőfokú, hanem másodfokú szakbíróságként is.

Amennyiben ez aggályosnak látszanék, a Kuria és a Szabadalmi Bíróság közé másodfokú szakbíróságot kell beiktatni.

Magától értetődő követelménynek látszik, hogy a bíróság összetétele a szakbírósággal szemben támasztható, az előzőekben kifejtett ideális követelményeket legalább olyan mértékben megközelítse, mint az alsóbbfokú Szabadalmi Bíróságé. A mai viszonyok között ilyen bíróság felállítása természetesen csak akkor jöhetne szóba, ha fenntartása nem jelentene különös megterhelést az államháztartásra.

A másodfokú szakbíróság tagjai az első követelménynek megfelelően *valamennyien* hivatasos, részben jogi, részben pedig szakvizsgát tett műszaki képesítésű bírák volnának. A jogi képesítésű bírák nagyobb része a magasabb polgári bíróságok bíráinak sorából, kisebb része pedig, épen úgy, mint a műszaki képesítésű bírák, a Szabadalmi Bíróság magasabb rangú bíráinak sorából kerülhetne ki, akik valamennyien továbbra is elsősorban a polgári bíróságon, ill. a Szabadalmi Bíróságon teljesítvén szolgálatot, csak a szükséghez mérten vennének részt a másodfokú szakbíróság munkájában. A rendelkezésre álló adatok alapján ugyanis tilgha lehetne arra számítani, hogy ez a bíróság a tagjait állandóan tudja foglalkoztatni.

Igen bonyolult műszaki kérdések felmerülésének lehetőségét is szem előtt tartva, kívánatosnak látszanék, ha ez a bíróság szükség esetén, úgy, mint a Szabadalmi Bíróság, tanácskozási aiba az ország legkiválóbb szakemberei sorából szakértőket vonhatna be.

A vázolt megoldás mellett a szakbíróságok munkájának igen jelentékeny része a szabadalmi bírákra hárul. Így az ő munkájuk minő-

sége jelentős tényező lesz a másodfokú bíróság színvonalának kialakulásában is. Ezért az ipari tulajdonjogi jogszolgáltatás érdeke, hogy a szabadalmi bírák az átlagnál, sőt a kiváló jogászok és mérnökök kerüljenek ki.

Az elmondottakhoz hozzá kell még tenni, hogy a szabadalmi ügyekben való bírászkodás kérdésének akármilyen megoldása mellett eredményes munkának, az egységes joggyakorlat kialakulásának és így a jogbiztonságnak engedhetetlen feltétele, hogy a szakbíróságokban a kérdésekben, amelyekben végérvényesen határoznak, pl. együttes teljes ülésben, magukra nézve kötelező erejű határozatokat hozhassanak.

Az a megértés, ami Bán Antal iparügyi miniszter eddigi intézkedéseiben az ipari tulajdonjogi jogszolgáltatás kérdései iránt megnyilvánult, remélni engedi, hogy ezek a régen vajdó kérdések végre megérnek a megoldásra.

Találmányi bejelentések közzététele

Publication des demandes de brevet.

A közzétett bejelentések osztály szerinti mutatója					
Index suivant les branches d'industrie des demandes publiées					
Osztály	Alapszámok	Osztály	Alapszámok	Osztály	Alapszámok
Classe	No de base	Classe	No de base	Classe	No de base
I/h	D-6152.		C-6098,	VIII/d	G-10253.
II/d	L-9861.		H-12354,	IX/a/b	D-6134
IV.e	K-17289.		I-4911,	X/a	K-17401.
IV/f	G-9846.	IV/h/2	L-9807,	X/h	G-10198,
	A-5047,		P-11386,		G-10288.
	C-5694,		S-20402,	X/i	K-17401.
	C-6060,		S-20470,		L-8919,
	C-6061,	IV/i	S-20483.		R-8290.
	C-6067,		C-6051,	XI/b	L-8919.
	C-6098,		S-20352,	XI/c	L-8919.
	G-9846,	VII/a	S-20473.	XII/b	A-5042,
IV/h/1	G-10198,		Z-2691,		H-11868,
	G-10288,	VII/g	E-6158.	XIV/a/1	R-8290.
	I-4911,		E-6158,	XIV/c	R-8290.
	L-8929,	VII/h	Sch-6600,	XV/e	R-9014.
	P-11386,		H-12283,	XVI/b	G-10253.
	S-19727,	VII/j	K-17218,	XVI/f	S-20397,
	S-20470,		P-10851.	XVII/c	N-4057.
	V-4552.	VIII/a	S-20617.	XVII/d	E-6175,
	A-5047,		E-6175.		N-4057.
IV/h/2	A-5048,	VIII/b	B-16701,	XVIII/a	Z-2691,
	A-5050,		R-20382,		R-8525,
	C-6060,	VIII/c	S-20397.	XX/a/2	R-8690.
	C-6067,				

A közzétett bejelentések alapszám szerint vannak csoportosítva. Az osztályt jelző római szám és betű után a bejelentők, esetleges jogelődök neve, majd a találmány címe következik. Ezt követik pótbjelentésnél a törzsszabadalom száma, a bejelentés napja, az igényelt elsőbbség, végül zárójelben a bejelentőt képviselő szabadalmi ügyvivő vagy ügyvéd neve.

A-5042. XII/b. Aluminiúmerc Bánya és Ipar R. T. Budapest. — Eljárás bauxit víztartalmának csökkentésére. 1947 február 4. (Weissmahr.)